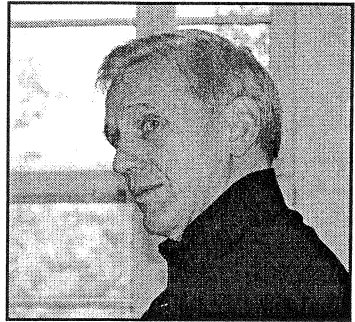

ЯН ЕНГЛЕРТ – ГОСТ НА ПЛОВДИВСКАТА СЛАВИСТИКА

ЯН ЕНГЛЕРТ (1943) – световноизвестен полски актьор, режисьор, сценарист; професор, три пъти ректор на Театралната академия във Варшава – дебютира в киното през 1956 г. с Канал (Kanał) на Анджей Вайда. Първият му голям успех идва с филма на Януш Моргенстерн Колумбовци (Kolumbowie), посветен на Варшавското въстание. Следват над сто роли в престижни полски филми, между които Солта на черната земя (Sól ziemi czarnej) и Перла в короната (Perła w koronie) на Казимеж Куц, Акция край Арсенал (Akcja pod Arsenalem) на Ян Ломницки, Магнат (Magnacie) на Филип Байон, Кукла (Lalka) на Ричард Бер, Нощи и дни (Noce i dnie) на Йежи Антчак, в сериала Дом (Dom) на Ян Ломницки.

МНОГО ПОЗДРАВУ

НА

читатели

он

Jan Englert
o.l.m.

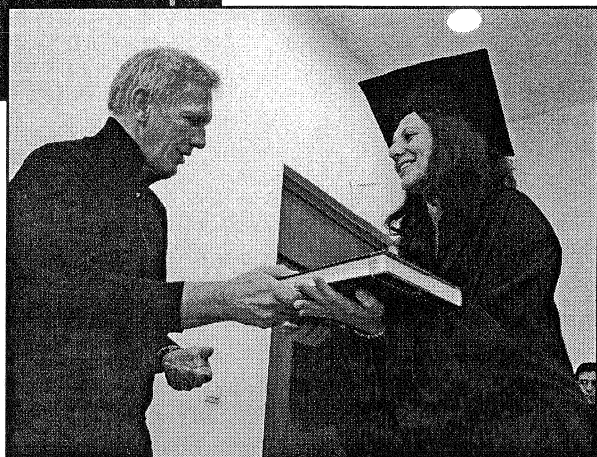
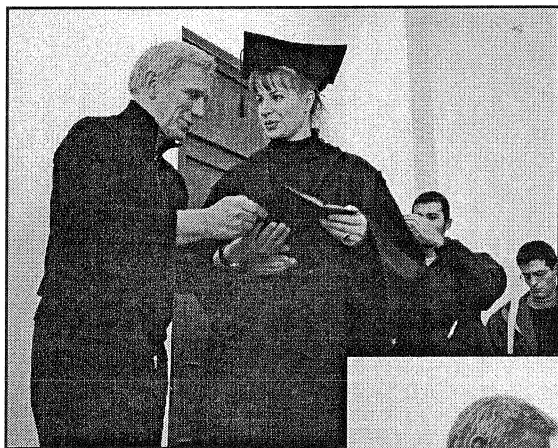
Наред с успехите му в киното безспорни са и театралните му изяви. Най-значимите му театрални роли са в драмите Майка (Matka) на Виткаци, Вацлав (Vatzlav) на Славомир Мрожек, Хамлет и Ричард III на Шекспир – за последната получава и най-високата си театрална награда.

Посочените роли в киното и театъра недвусмислено говорят за пристрастията на Ян Енглерт към литературната класика, които проявява и като театрален режисьор: поставя на сцена драми на полски романтици, на Виткаци, на Чехов... Голям успех имат неговите постановки,

които прави за телевизионния театър по текстове с непреходна стойност за полската литература: Иридион (Irydion) на Зигмунт Крашински, Кордиан (Kordian) на Юлиуш Словацки, Задушница (Dziady) на Адам Мицкевич.

Свидетелство за неговия всепризнат талант са многобройните отличия, които получава: награда за ролята на отец Ередия в българския филм Осъдени души (Skazani, 1975) на режисьора Вълчо Радев, почетен професор на Руската театрална академия в Москва (2001), орден „Възраждане на Полша“ („Order Odrodzenia Polski“) за изключителни заслуги за развитието на полската култура и за постижения в актьорското изкуство (2001).

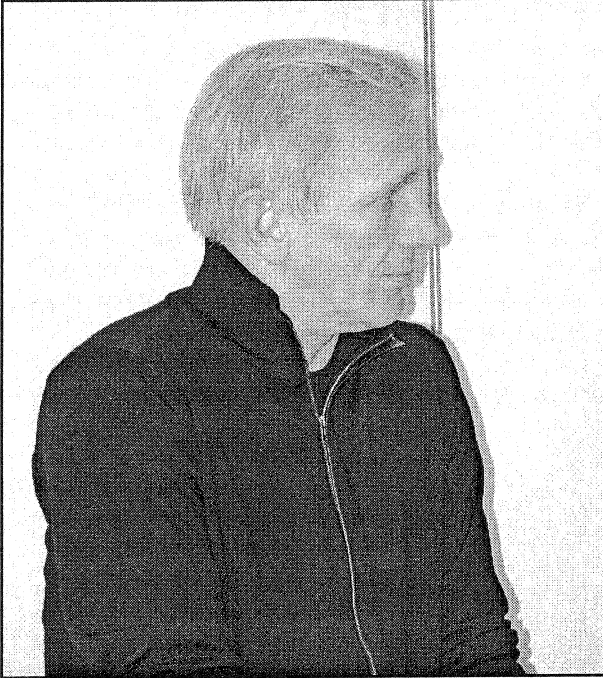
Александра Михалска

Осъдени на душевност

„Работата ми на педагог е най-ценна за мен. Нито една роля не ми е носила толкова радост, колкото успешният дебют на млад човек, студент, под мое ръководство.“

Ян Енглерт

Когато една утвърдена личност, независимо от коя ниша на световната сцена, посещава страната ни, то тя неминуемо попада в журналистическата вихрушка. Медийната надпревара „кой ще вземе повече интервюта“ и кой ще повтори повече пъти „успехите на успешния“ бе традиционно голяма.

Полският актьор, режисьор и сценарист Ян Енглерт не направи изключение. Човекът, превъплътял отец Ередия от романа на Димитър Димов *Осъдени души* (пол. изд. *Skazańcy*; превод: Тереса Домбек-

Виргова, Warszawa, PIW, 1974), бе „щампован“ от медиите с традиционно „звезда“ (израз, който самият Енглерт смята за повърхностен) и пуснат във вестникарската центрофуга. Така и никой не успя да се докосне до същността на човека Ян Енглерт. Хоругвите, изписани с филмография и награди, показвахме напред и типично по нашенски – чудото бе за три дни...

С години обаче ще помнят посещението на проф. Ян Енглерт едни други хора: абсолвентите от специалността „Славянска филология“, преподавателите и студентите от Филологическия факултет в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, както и техните родители и близки. Съорганизатори на срещата бяха Посолството на Република Полша в лицето на консула г-жа Анна Дженчиоловска и Катедрата по славянски филологии. Денят на будителите за тях бе двойно по-празничен, защото някои получиха дипломите си от един дълбоко просветен човек, а онези, които бяха само слушатели, получиха урок по душевност.

И сякаш Ян Енглерт е знаел къде точно ще бъде най-добре разбран. Сред пловдивските слависти проф. Енглерт си беше у дома. Тук не го приеха едностранчиво. Изкуството не е еднолико и в пловдивската алма-матер знаят това. В този свят ден десета аудитория се превърна в крепост на душевността, а Ян Енглерт бе нейният рицар. Полският артист винаги е казал, че за него най-важна е работата му на преподавател. И ако някой не знаеше, то вярваме, че в този ден е разбрал – да си преподавател, също е изкуство. На това поприще няма материални награди. Те не могат да бъдат изброени посредством кавички и запетайки, просто така! Ян Енглерт каза, че най-голямата награда за учителя е да види, че онова, което със старание е предал на ученика си, остава да живее в него. Така учителят се преражда и е вечно млад. Като един истински *homo ludens* Ян Енглерт търси на кого да предаде свещената тайна на изкуството си. В това вижда мисията на своя живот.

И макар да не си е поставял за цел да стопля сърцата на хората, Ян Енглерт винаги го е правел спонтанно. Така стопли и нашите – с откритостта и земното си излъчване. Дали това, което се случи в десета аудитория, бе лекция, или среща разговор? Не, това беше един славянски диалог на душевността, в който всички съвсем съзнателно участваха.

В Деня на будителите проф. Ян Енглерт не връчи просто дипломи, а свидетелства, на които с невидимо мастило пишеше: „осъдени на душевност“... до живот!

Крум Крумов

